

8.

Petelinček je veselo prepeval na Mežnarčevem dvorišču. Njegovo pisano perje se je svetlikalo v rumenih sončnih žarkih, ki so se poigrali in migali po širnem dvorišču. Vse to je videl gizdavi petelinček in je zaradi tega kikirikal še glasneje in se še bolj šopiril med kokoškami, ki so zadovoljno čebljale okrog njega. A to veselo kikirikanje ni bilo všeč mali Tinki. Stopila je Tinka iz hiše; polence je pobrala in ga zalučala proti petelinčku. – »Všš – všš – a boš tiho, nepridiprav!« je zaklicala mala Tinka, kajti bila je resnično jezna. A petelinček se je razkoračil in je trikrat zamežikal z očmi. Potem pa je pogledal prav debelo na Tinko in se začudil: »Kok-kok-kok ...« Da Tinki ni všeč njegovo petje, njegovo krasno petje, ki ga putke kar prehvaliti ne morejo? Čudno, čudno ... Petelinček kar ni mogel verjeti tega. Zato se je čudil in je dvakrat stresel z glavo. Ker je mislil, da se je Tinka vendarle samo zmotila, je skočil na plot in zapel s svojim najlepšim glasom: »Kikir-li ...«

Tinka je našobila rdeča usteca; a polena ni več zagnala. Samo s prstkom je še zažugala petelinčku in odšla preko dvorišča. Pa se Tinki res ni zdelo lepo od petelinčka, da tako veselo prepeva – prepeva, ko mora Tinka bridko vzdihovati in jokati. In kako ne bi vzdihovala in jokala? Saj ni več bratca – visoko v gori ga je nemara že umoril strašni Bedanec in ga zakopal nekje sredi gozda. Pa je zdaj Kekec mrtev in nikoli več ne bo igral na svoje zlate citre. In tudi prepeval ne bo več tistih lepih pesmi, ki jih je znal sto in sto. V grobu leži Kekec, mrtev in tih, kakor njena mucika tam na vrtu. Oj, Kekca ni nikjer več, pa tudi bele mucike ni več. Tinka je ostala sama. Nihče se ne igra z njo in v njenem srcu je sama žalost in težka bridkost, ki ji nikoli ne dasta miru, da mora mala Tinka neprestano jokati in vzdihovati. Oj, jokati za Kekcem, ki ga ni že

sedem dni domov; oj, vzdihovati za belo muciko, ki jo je ugrabila hudobna smrt in počiva zdaj na vrtu v lepem grobu ...

Tinka se je napotila na vrt. Pod široko češnjo je sedla v mehko travo. Tam je bil grobek bele mucike. Ves je bil posut z rožami, da se črne prsti niti videlo ni. Tinka je gledala na grobek. Roke je prekrizala na prsih in iz oči so ji pričele vreti solze. Počasi so tekle solze po njenem rdečem licu, bile so vroče in pekoče. – »Oj, mucika!« je govorila Tinka v svoji žalosti. »Počivaš, lepo počivaš v črnem grobku in ne slišiš mojega vzdihovanja ... O, zakaj je umrl nesrečni Kekec? Glej, mucika, rekel je, da si bo izmislil o tebi krasno pesem. Jaz bi jo zapela na tvojem grobu, ti pa bi me slišala in bi mi lepo zamijavnila iz groba. Pa se ne oglasiš, mucika, ker jaz ne znam zapeti take pesmi kot Kekec. Nikoli več te ne bom slišala in tudi Kekca ne bom videla nikoli več ... O, hudo mi je, mucika, oj, strašno hudo ...«

Tinka je zajokala in v srcu jo je zbolelo tako silno, da ni mogla več zdržati. Kar zleknila se je in zarila obrazek med travo. »Kekec, Kekec!« je zavpila tu pa tam. »Mucika, mucika!« – Pa je spet jokala in se ni mogla ustaviti niti za trenutek.

Na vasi so pričeli pritrkavati zvonovi in naznanjati delopust⁴⁴. Ubrani glasovi so se razlegali preko vsega zagorskega sveta. Peli so tako milo, da se je človeku tajalo srce, ko je poslušal tisto jasno, svečano zvonjenje. Tinka je slišala zvonove in v srcu ji je bilo še huje. Na ves glas je pričela jokati, kajti hotela je prevpiti pojoče zvonove. A ni šlo – resnično, ni šlo ...

Tisto ubrano zvonjenje je visoko tam gori pod belimi pečinami slišal tudi Kekec. Sedel je na trati pred Bedančevo kočo in strmел proti domači vasi. Z roko si je podpiral glavo in je mislil, mislil ... Oči je imel vse žalostne in lica pobleдела in shujšana. Pa saj ni čudno! Teden dni ga že muči hudobni

44 delopust – (starinsko) čas pred praznikom, ko se neha delati

Bedanec in mu ne privošči nič dobrega. Vsak dan ga trikrat pošteno natepe in ga hrani s surovim sirkovim močnikom, da je Kekcu že popolnoma upadel trebušček in so mu splahnela rdeča, polna lica. Oj, to je hudo, hudo! A še najhuje je pa to, da se Kekec ne more spomniti ničesar pametnega, da bi prelishčil Bedanca in pobegnil domov. Prav to je Kekca najbolj skelelo in skoraj se je sramoval samega sebe. Vsakokrat, ko ga je Bedanec natepel, je stiskal ustnice in prisegal sam pri sebi, da se maščuje Bedancu – a vendar je potem uvidel, da je slaboten in da ne opravi ničesar, če se zakadi v Bedanca. Bedanec ga je neprestano gledal s srepimi očmi in je samo godrnjal. Le trikrat na dan je spregovoril s Kekcem in vsakokrat mu je velel, naj se napoti takoj h Kosobrinu in ugrabi sirotno Meno. A Kekec je le molčal in mu niti odgovoril ni. To pa je razjezilo Bedanca, zato je trikrat na dan Kekca prav pošteno natepel.

»Čakaj, čakaj, hudobec!« je grozil Kekec, ko je ležal zvečer na senu in je zaman poizkušal zaspati. »O, ni še konec vseh dni, in bomo nazadnje že videli, kdo se bo zadnji smejal – ti ali jaz ... Še nihče ni pretepal Kekca. Samo mati me včasih oplazi z gorko šibo. A mati dela prav, ker imam jaz preveč porednih muh v glavi ... Ti, hudobec, pa me pretepaš – Kekca pretepaš. Pa še veš ne, kdo je pravzaprav Kekec. Zato pa te zadene nekaj, da boš debelo gledal in se ti ne bo nikoli več ljubilo pretepati poštenih ljudi ... O, le čakaj, hudoba! Pride Kosobrin in me povede na svoje domovanje. In videl boš, hudobec, kako se ti bo potem godilo ... Pa ti bo še presedalo sosedstvo s Kekcem. Saj Kekec ni Kosobrin, ki se trese pred vsakim zajčkom. Zato pa počakaj še nekaj dni, Bedanček!«

In res – Kekec se je zanašal samo še na Kosobrina, ker mu vse nakane in spletke niso prav nič pomagale. Zato je potrpel vse in ni nikoli javkal. Kadar ga je Bedanec natepel, se je splazil tja na goličavje in dolgo, dolgo gledal na Kosobrinovo

domačijo. Videl je možička, ki je pridno delal na njivici. Tudi Kosobrin je včasih pogledal nanj in mu pomahal z roko. A Kosobrin ni spregovoril več besedice z njim, ker ga je bilo strah Bedanca. Tam gori med grmovjem se je prikazala sem in tja mala Mena. Zamahnila je z roko in zaklicala veselo preko soteske: »Kekec, Kekec!« – A že je izginila v goščavi, še preden je mogel Kekec zavpiti prijazno besedo.

»Hm, Bedanca se bojita,« je pomislil Kekec. »Strah ju je; zato pa nočeta govoriti z mano. Mislita si, da razdražita Bedanca še huje, če govorita z mano ... Prav delata, čisto prav ... Zato pa tudi jaz ne spregovorim več z njima. Mirno bom sedel tu in čakal, da se prikrađe Kosobrin v jarek in me odvede s seboj. O, da bi prišel že kmalu! Tako težko že čakam, tako težko ...«

A Kekec je vendarle čakal in je potrpel. Odšel je nazaj na trato pred Bedančevo kočo in strmel v dolino ali pa je gledal na ujetega sokoliča, ki je sedel žalostno tam gori na strehi. Sokolič je neprestano povešal glavo. Le redkokdaj jo je dvignil in takrat so mu oči pogledovale k belemu skalovju. Tedaj pa je sokolič polglasno zaječal. Stresel je s perutmi in se zagnal naprej. A neusmiljena verižica ga je potegnila nazaj, da je sokolič omahnil na koncu strehe. Potem je sfrčal nazaj na sleme. Stisnil je glavo pod perutnico in se dolgo, dolgo ni več ganil.

Kekecu se je ujeti ptič smilil do srca. Že večkrat se ga je polastila misel, da bi rešil sokoliča. »Kaj, če bi ga izpustil?« je pomislil sam pri sebi. »To bi robantil Bedanec, če bi mu ptič ušel! Kar na streho pojdem in odvežem sokoliča. Veselo bo vzfrfotal in poletel v skalovje. In vesel bo, tako zelo vesel, kakor bi bil vesel jaz, če me izpusti Bedanec ... Hoj, kaj, če bi poizkusil?«

Kekec se je že splazil do strehe, a pravočasno se je še premislil. »Bedanec me ubije, če izpustim sokoliča,« je dejal. »Saj bo takoj vedel, da ptič ni sam pobegnil, ampak da sem ga jaz

odvezal z verižice ... Počakaj še malo, sokolič! Tistega dne, ko pobegne Kekec, boš pobegnil tudi ti. To ti obljubljam, in kar Kekec obljubi, to je pribito, še bolj pribito kot deska na Bedančevi koči. Zato mi pa verjemi, sokolič, in se nikar ne žalosti! ...«

Tistega dne je Kekec rekel Bedancu: »Stric Bedanec, a slišite? Povem vam, da vam sokolič danes ali jutri pogine. Poglejte ga, kako žalostno čepi tam na slemenu, kot da mu ni mar za ves svet. Zakaj pa, stric Bedanec? Veste, zato, ker ga krmite s samim sirkovim močnikom kakor tudi mene. Pa mislite, da je sokolič zadovoljen s samim močnikom? Mislite, da sem jaz zadovoljen? – O, vajen je sokolič česa boljšega in ne bi mu škodil masten zalogaj, kakor tudi meni ne bi škodil ... Zato pa vam povem, stric Bedanec, da pogledajte malo na sokoliča. Če vam pogine, no, bo zvečer spet sovina godba. In javkali boste spet in Kekec vam bo spet dober – zato dober, da vam preplasi nevšečno sovo ... Kaj mislite, da vsak rad je sirkov močnik? Ali mislite, da se vsakemu ljubi plašiti nevšečne sove? Ha, stric Bedanec? Povejte mi!«

Bedanec je zarežal nad Kekcem in ga zasukal, da se je deček kar prekotalil po tleh. Obrnil se je Bedanec in izginil v goščavi. Kekec pa je gledal za njim in se namuznil. »Glej, pa sem ga spet prav pošteno dregnil,« je govoril Kekec samemu sebi. »O, kar zasopel je in mi pokazal zobe ... Pa misli nemara, da se ga bojim? He-he, stric Bedanec, tega pa ne doživite, pa če moram z vami živeti sto let... Bog ve, kam se je napotil? Skoraj gotovo na goličavje, da se malo skrega s Kosobrinom. Kako se mu ljubi, o, le kako se mu ljubi!«

Kekec se je zagledal v vso zeleno, s sončnimi žarki posuto dolinico, od koder je prihajalo ubrano zvonjenje zagorskih zvonov. Srce se mu je širilo vedno bolj, da ga je kar prevzelo. Oči so mu postale nehote rosne in v duši je začutil silno hrepenenje, ki ga je vleklo v dolino, kjer stoji njegov dom. Na domu pa počivajo v ozki skrinjici njegove zapuščene citre. O,

da bi imel vsaj tiste citre pri sebi, da bi si zaigral veselo pesem, krasno pesem, ki bi se razlegala po tem divjem gorskem svetu! Lepše bi se razlegala tista pesem med mrtvim skalovjem kot ubrano zvonjenje zagorskih zvonov. In bilo bi lepo in prijetno vsenaokrog ... A Kekec nima citer pri sebi. Že teden dni samujejo v skrinjici in nikogar ni, da bi malo zaigral na zlate strune – o, nikogar ...

In Kekec je mislil na svoje citre in hrepenel po njih, ko je poslušal zvonjenje. Žalostno je povešal glavo še takrat, ko so zvonovi utihnili in je zagorski svet objela mrtva tišina. Niti pogledal ni več na veselo dolinico, ampak je zrl molče v tla in vedno večja žalost se ga je lotevala ... Toda v hipu je dvignil glavo in se ozrl okrog sebe. Zazdelo se mu je, da je zaslišal ravnokar pridušen, obupan klic, ki je prišel kdove od kod iz temne goščave. »Kaj je to?« se je začudil Kekec in vstal. Toda tisti krik se je zaslišal vnovič in bil je še glasnejši in razločnejši. – »Kdo vpije v goščavi?« se je vprašal Kekec. »Nemara vrešči divji orel ali pa jelen, ki ga je nekdo napadel ... Hm, čudno, čudno ...«

Tretjič se je zaslišal tisti presunljivi glas in Kekec ga je tedaj spoznal. »Bedanec vpije tam na goličavju,« je dejal Kekec in se vedno bolj čudil. »Strašno vpije Bedanec in ves je razjarjen ... Hm, pogledat grem na goličavje. Nemara sta se Bedanec in Kosobrin pošteno skregala ...«

Kekec je stekel skozi goščavo. Na vso moč je hitel med širokimi bukvami in se je ustavil šele na porobju. Ozrl se je navzdol proti divjemu jarku, od koder je prihajalo glasno vpitje. Tedaj pa se je Kekec prijel za glavo in zavpil ves prestrašen. Zagledal je tam doli Bedanca, ki je mikastil majhnega možička. A tisti možiček ni bil nihče drug kot Kosobrin. Držal je Bedanec Kosobrina z obema rokama; okrog pasa ga je držal in ga dvigal od tal kot lahko peresce. Kričal je Bedanec, da se je razlegalo strašno po gorski soteski.

»Ovbe, ovbe!« je zastokal Kekec. »Glejte, pograbil je Bedanec Kosobrina! V jarku ga je zasačil, ko se je priplazil Kosobrin semkaj, da si natrga zdravilnih rož ... Zdaj pa ga Bedanec zadržavi, ker je strašno jezen na možička ... Ovbe, ovbe!«

In Kekec je pričel kar z nogami cepetati v svojem strahu. Lasje na glavi so se mu naježili, srce mu je zastalo. Toda samo za tri trenutke. Kajti Kekec se je stresel nenadoma in zastokal še enkrat. Stisnil je ustnice, da ga je zbolelo, in zakrilil z rokami. Nato pa se je zakadil po strmini na vso moč. Tekel je in tekel po goličavju in se še zmenil ni, da se je trikrat prevrnil po tleh. O, Kekec je samo zasopel in se naglo pobral s tal. Pa je drvel naprej, drvel kakor veter in se ni ustavil nikjer več. Kar nenadoma je stal ob Bedancu ves zasopel in oznojen. Dvakrat je še zakrilil z rokami; potem pa se je zagnal v Bedanca in ga zgrabil za roke.

»A boš pustil Kosobrina?« je sopel Kekec in se vedno bolj zaganjal v Bedanca. »O, ti hudobec! A ga boš pustil? Pravim ti, da ga pusti! Ti še ne poznaš Kekca! A zdaj ga boš spoznal – zdaj, če ne izpustiš Kosobrina ... Hitro ga pusti, ti pravim še enkrat ...«

Bedanec je pogledal na razjarjenega Kekca, a ni izpustil možička, ki se niti ganil ni več med njegovimi trdimi pestmi. Sunil je Kekca z nogo, da je deček odletel daleč vstran in padel za skalo. To pa je razjarilo Kekca še bolj. Kar zapihal je nevšečno in se naglo pobral. Zagnal se je vnovič v Bedanca in ga zgrabil z obema rokama za košato brado in mu jo pričel puliti, da je Bedanec zarjul od bolečine. – »Ha, a te boli, hudobec!« je sikal Kekec in pulil vedno huje. »Ne izpustim te, ne izpustim te, dokler ne pustiš Kosobrina pri miru ... A si slišal, hudobec? A si slišal? – Kosobrina izpusti, če ti je ljuba tvoja brada ... A ga izpustiš? Ha, a ga izpustiš, hudobec? Ne bom odnehal, ne bom odnehal ...«

Bedanca je strašno bolelo, ker Kekec ni poznal usmiljenja in mu je pulil z vso močjo dolgo brado. Bedanec je otepal

okrog sebe, da bi se otresel srditega dečka. A vse otepanje mu ni prav nič pomagalo. Kekec se ni zmenil za njegove brce, ampak je trgal in mikastil, da so dolge dlake kar frfotale po zraku. Tedaj pa se je Bedanec sklonil in položil Kosobrina na tla. Zgrabil je Kekca za komolce, da je zahreščalo in da je zavpil Kekec od divje bolečine ter izpustil brado. Bedanec ga je napol dvignil in ga vrgel daleč onkraj jarka. Sklonil se je potem h Kosobrinu, ki je ležal na tleh in se ni več ganil. – »Ho-ho, kaj pa je to?« je zamrmral Bedanec. »Kaj je nemara mrtev? Ne gane se, pa tudi sope ne več ... Da ni mrtev? Ti presneta reč! Saj ga nisem mislil zadaviti ... Nemara je umrl od samega strahu, ko sem ga pograbil tako nenadoma in neusmiljeno ... Hm, hm – kaj bo pa zdaj?«

In Bedanec se je popraskal za ušesom in je gledal ves prestrašen Kosobrina. Kekec je prihitel ravnokar nazaj in je pokleknil ob Kosobrinu. Za roko ga je prijel; a roka je bila odrevenela in mrzla. V obraz mu je pogledal; a obraz je bil bled in brez življenja. – »Ubili ste ga, Bedanec, nedolžnega človeka ste ubili!« je zavpil Kekec in groza se ga je polastila. »Ali ne vidite, da je Kosobrin mrtev in se ne gane več? ... Ubili ste ga – gorje, ubili ste ga! ...«

Bedanec je položil roko na možičkove prsi, da bi videl, če srce še bije. A srce ni bilo več – bilo je tiho in mirno ... »Resnično – mrtev je,« je dejal Bedanec z zamolklim in tresočim glasom. »Mrtev je – umrl je od samega strahu ... Saj ga nisem hotel umoriti. Samo pograbil sem ga in ga nekajkrat dvignil v zrak. Pa se je ustrašil in izdihnil dušo ... Nisem ga hotel umoriti, resnično ga nisem hotel ...«

»Hudobec ste, stric Bedanec, velik hudobec,« je govoril Kekec in še vedno klečal ob mrtvem možičku. »Kaj vam je storil siromak? Kaj vam je bil na poti? – O, bil je pošten in dober človek ... A vi ste ga umorili, stric Bedanec, dobrega človeka ste umorili. Gorje vam zdaj, stric Bedanec, gorje vam!«

»Tiho, pobič!« je zagodrnjal Bedanec. »Saj sem ti rekel, da ga nisem jaz. Strah ga je umoril, tisti veliki strah ...« In Bedanec je pogledal še enkrat na mrtvega Kosobrina. Potem pa se je obrnil in odšel naglo iz jarka in preko goličavja ter je kar hipoma izginil v goščavi.

Kekec pa je klečal ob mrliču in vil ves obupan svoje roke. Klical je Kosobrina na ves glas, ker ni mogel verjeti, da je možiček resnično mrtev. »Stric Kosobrin, stric Kosobrin!« je klical Kekec. »Dajte, odprite oči, pa me poglejte! Saj ni več Bedanca tukaj! Odšel je, stric Kosobrin, in ni se vam ga treba več bati ... Saj vem, da ste se samo potuhnili, da tako ubežite Bedancu. Zato pa odprite oči, stric Kosobrin, ker Bedanca ni več tukaj ... A slišite, stric Kosobrin? O, a slišite?«

A Kosobrin se ni ganil. In tedaj je bil Kekec trdno prepričan, da je Kosobrin resnično mrtev. Zato je snel klobuček z glave in sklenil roke. Pomolil je kratko molitvico. Potem pa je obsedel tam na skali in pričel premišljevat, kaj bi storil. Gledal je v globoki jarek, po katerem je šumela divja Mala Pišnica. Misli so se mu utrinjale v glavi. Polotil se ga je spet srd, da je kar stiskal pesti. Čakaj me, hudobec!« je govoril v svojem srdu. »O, danes ti zagodem, kot ti ni še nihče zagodel! Ne grem več v tvoje domovanje, ker me je strah in nočem živeti z morilcem pod isto streho! Rajši grem stanovat k zverinam v skalovlje, rajši kot k tebi, hudobec! Danes boš spoznal Kekca in danes ti bo še hudo ...«

Še nekajkrat je stisnil Kekec pesti in zamrmral nerazločno besedo. Potem pa je vstal in stekel preko jarka in goličavja. Naravnost v Bedančevo kočjo je hitel; a kočja je bila prazna in Bedanca ni bilo nikjer. Kekec je naglo zgrabil dolgo vrv in stopil iz kočje. »Ne, nikoli več me ne vidiš, ti strašna kočja!« je rekel. Tedaj pa je sokolič na strehi presunljivo zavreščal. Kekec se je ozrl nanj in mu pomignil z roko. Stopil je na lestev in se splazil na sleme prav do sokoliča. A ptič se je preplašil

in vzfrfotal. Kekec je zgrabil za verižico in potegnil ptiča k sebi. Kakor bi trenil, je odpel verižico. Sokolič se je vzel in poletel v naglem poletu proti sivemu skalovju ... »No, tudi ti si rešen, kakor sem ti bil obljubil,« je govoril Kekec. »A tudi jaz bom rešen danes. Zdajle pobegnem – in ni je moči, ki bi me mogla zadržati. Bedanec je umoril Kosobrina, a sirota Mena je ostala sama onkraj soteske. Strah jo je in nikogar ni, da bi jo branil ... Jojmene, da se nisem mogel prej spomniti Mene! Sirotica, kaj bo počela brez Kosobrina? Umrla bo, od samega strahu bo umrla ... A jaz pojdem tja na ono stran. Saj moram, moram, ker je Mena sirota in jo je zdaj strah, ker je sama. A kako naj pridem tja, če pa ne poznam skrivne poti, ki drži na Kosobrinov dom? Ovbe, ovbe! Kako naj pridem?«

In Kekec je razmišljal, a se ni domislil ničesar. To pa ga je razjarilo še bolj. Zarsbelo ga je močno v prstih, da ni mogel mirovati. Kar zakadil se je nazaj v Bedančevo koč. Prevrnil je mizo in klopi; pograd je prevrnil in se lotil kuhinjske posode ter jo je razmetal vsenaokrog. – »Ha, hudobec!« je sopol. »Tu imaš svojo lepo koč ... tu imaš Kekca ... Spominjal se ga boš, dokler boš živ. A rečem ti, da ga ne uloviš nikoli več ... O, hudobec! Kar pridi in poizkusi, če me moreš pograbit! In žal ti bo in jutri boš zaman iskal, kje si imel nekoč koč ... O, le počakaj, ti hudobec!«

Kekec je stopil do ognjišča, kjer je tlela žerjavica. »Kaj, ko bi razpihal ogenj?« je pomislil in oči so se mu zasvetile. »Zažgal bi mu koč, da bi gorela z veselim plamenom ... Kaj, če bi jo res zažgal? To bi gledal Bedanec in bi robantil. Hej, hej ...«

A Kekec je zmajal z glavo. In da bi zbežal vabljivi skušnjavi, se je naglo obrnil in zdrvel iz koč.